

תלמוד. נזק הנגרם בכוחה או בכוח כוחה של הבהמה (מס' בבא קמא יז/ב)

ת"ר: תרנגולין שהיו מפריחין פורחים ממקום למקום ושברו כלים בכנפיהן: בעל התרנגולים משלם נזק שלם תולדת ה'רגל' (נזק שנגרם על ידי בעל חיים שלא מתוך כוונה להזיק ולא לשם הנאה, אלא בדרך התנהגותו הרגילה).

ברוח שבכנפיהן: בעל התרנגולים משלמין חצי נזק הזיקה בעקיפין כדין 'צרורות' (נזק הנגרם על ידי בהמה הדורכת ברגליה ומתיזה בדרך הילוכה צרורות או גושי עפר). וכן ההלכה.

סומכוס אומר: נזק שלם.

תניא אידך: תרנגולין שהיו מהדסין על גבי עיסה קופצים על בצק וקלקלו אותו. ועל גבי פירות וטינפו אותם או ניקרו בלי לאכול אותם: משלם נזק שלם תולדת הרגל. העלו עפר או צרורות - משלמין חצי נזק; סומכוס אומר: נזק שלם.

תניא אידך: תרנגול שהיה מפריח פורח ממקום למקום, ויצתה רוח מתחת כנפיו ושיברה את הכלים - משלם חצי נזק מדין 'צרורות'. (...)

תניא כותיה דרבא שנינו בברייתא כדברי רבא: בהמה מועדת לשבר בדרך הלוכה. כיצד? בהמה שנכנסה לחצר הניזק ולא ברשות הרבים, והזיקה בגופה דרך הלוכה ולא ברגליה. ובשערה שהסתבך בדבר דרך הלוכה, באוכף שעליה, ובשליף משא שעליה, פרומביא רסן שבפיה, ובזוג בפעמון שבצוארה וחמור במשאו, ועגלה מושכת בקרון וכל דבר המחובר לגופה של בהמה שהזיק בדרך הילוכה: משלם נזק שלם תולדות ה'רגל'.

הלכה. שולחן ערוך יורה דעה

קפא, יא: פאות הזקן הם ה' ורבו בהם הדעות. לפיכך ירא שמים יצא את כולם, ולא יעביר תער על כל זקנו כלל, (הגה: ואפילו תחת הגרון).

רג, ד: צריך ליזהר שלא ידור שום דבר, ואפילו צדקה אין טוב לידור, אלא אם ישנו בידו, יתן מיד ...

רמו, א: כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורים, בין בחור בין זקן גדול. אפילו עני המחזר על הפתחים, אפילו בעל אשה ובנים, חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר (יהושע א 8): וְהָיְתָה בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה.

רמו, ג: עד אימתי חייב ללמוד? עד יום מותו ...

רמו, יט: תחלת דינו של אדם על ת"ת, ואחר כך על שאר מעשיו.

מוסר. ס' תוצאות חיים

צריך לירא מלפגום, כי שבעה המה עיני ה' משוטטות הם, מעידים על כל פגם הנעשה שבהם מצטייר הבל, כמו שאמר הכתוב (תהל' נא 6): וְהָרַע בְּעֵינָיֶךָ עֲשִׂיתִי. בפרט המדבר לשון הרע הוא הגורם הגדול.

ושני מלאכים ההולכים עמו, בדלים ממנו אם הוא פוגם והם אבלים עליו עד שובו, שנא' (ישעי' נז 18): וְאַשְׁלֵם נְחֻמִּים לּוֹ וְלֹאֲבָלָיו, ויתן אל לבו לשוב שלא יהיו המלאכים אבלים עליו. וכאשר האדם חוטא, התורה באה ורושמת החטא בפניו, וכל צבאות מעלה בהיות הרושם ההוא בפניו מקללים אותו, ובדלים ממנו כי רוח הטומאה שורה עליו.

ואמרו ז"ל כי כדי להעביר הרושם, צריך שיבכה וירחץ בדמעות פניו, וטוב להעביר הדמעות על מצחו, כי במצח נכתמים העונות כדכתיב (יחזקאל ט 4): וְהָתִיתָ תּוֹ עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים. רשב"י ע"ה כלל הדברים בקיצור (זוהר, במדבר קכב/א): כל מאן דעבר על פקודי אורייתא כביכול פגים לעילא, פגים לתתא, פגים לגרמיה, פגים לכל עלמין. כל מי שעובר על מצוות התורה, פוגם כביכול למעלה, פוגם למטה, פוגם לעצמו פוגם לכל העולם.